

Kontakty z Mediami
i Informacja

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
KOMUNIKAT PRASOWY nr 153/19
Luksemburg, 11 grudnia 2019 r.

Opinia rzecznika generalnego w sprawie C-457/18
Republika Słowenii / Republika Chorwacji

Rzecznik generalny P. Pikamäe: Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej nie jest właściwy do orzekania w przedmiocie sporu granicznego o charakterze międzynarodowym, niepodlegającego prawu Unii

Uchybienia zarzucane przez Republikę Słowenii Republice Chorwacji mają uboczny charakter w stosunku kwestii ustalenia granicy między tymi dwoma państwami członkowskimi, która to kwestia wchodzi w zakres prawa międzynarodowego publicznego

Republika Słowenii i Republika Chorwacji zostały członkami Unii Europejskiej, odpowiednio, w dniach 1 maja 2004 r. i 1 lipca 2013 r.

Do politycznych warunków przystąpienia Chorwacji do Unii zaliczało się między innymi rozwiązanie jej sporu granicznego ze Słowenią. I tak w listopadzie 2009 r. poprzez podpisanie umowy o arbitraż oba zainteresowane państwa zobowiązały się do poddania tego sporu pod rozstrzygnięcie sądu polubownego utworzonego w tym celu. W chwili podpisania w 2011 r. traktatu o przystąpieniu Chorwacji umowa o arbitraż była zawarta, ale postępowanie arbitrażowe jeszcze się nie rozpoczęło.

Sąd polubowny został utworzony w 2012 r. Pisemny etap postępowania przed sądem polubownym rozpoczął się w lutym 2013 r., a rozprawa została zorganizowana w czerwcu 2014 r. Niemniej w toku postępowania arbitrażowego z powodu kontaktu ex parte arbitra mianowanego przez Słowenię z pełnomocnikiem tego państwa Chorwacja najpierw wniosła do sądu arbitrażowego o zawieszenie tego postępowania, a następnie poinformowała Słowenię i sąd polubowny o swojej decyzji wypowiedzenia umowy o arbitraż. Chorwacja nie uczestniczyła już w postępowaniu polubownym. Po zmianie składu sąd polubowny kontynuował swoje prace i w dniu 29 czerwca 2017 r. wydał wyrok, którego przedmiotem jest wytyczenie granic lądowej i morskiej obu zainteresowanych państw.

Jako że Chorwacja kwestionuje ważność wyroku sądu polubownego i odmawia podporządkowania się temu wyrokowi, Słowenia wszczęła postępowanie o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom zgodnie z art. 259 TFUE. Słowenia wniosła sprawę najpierw do Komisji, a następnie – w braku uzasadnionej opinii tej instytucji – do Trybunału Sprawiedliwości.

Słowenia uważa w szczególności, że Chorwacja, uchybiając podjętemu w trakcie procesu przystąpienia do Unii zobowiązaniu podporządkowania się przyszłemu wyrokowi sądu polubownego, granicy ustalonej w tym wyroku oraz innym zobowiązaniom wynikającym z tego wyroku, odmawia respektowania zasady państwa prawnego oraz zasad lojalnej współpracy i res iudicata. Słowenia uważa także, że Chorwacja uniemożliwia Słowenii wykonywanie w pełni zwierzchnictwa nad całością jej terytorium lądowego i morskiego. Tym samym Chorwacja narusza obowiązek lojalnej współpracy i zagraża urzeczywistnieniu celów Unii. Słowenia twierdzi wreszcie, że Chorwacja uniemożliwia jej stosowanie prawa wtórnego Unii, w szczególności w zakresie wspólnej polityki rybołówstwa, kontroli granic i planowania przestrzennego obszarów morskich. Natomiast Chorwacja uważa, że Trybunał Sprawiedliwości nie jest właściwy do rozpoznania niniejszej sprawy oraz że w każdym wypadku skarga wniesiona przez Słowację jest niedopuszczalna.

Trybunał Sprawiedliwości postanowił zbadać odrębnie kwestię swojej właściwości i dopuszczalności owej skargi przed ewentualnym wydaniem orzeczenia co do istoty sprawy.

W swojej opinii przedstawionej w dniu dzisiejszym **rzecznik generalny Priit Pikamäe zaproponował, by Trybunał Sprawiedliwości uznał się za niewłaściwy do rozpatrzenia skargi wniesionej przez Słowenię.**

Rzecznik generalny przypomniał przede wszystkim, że skarga o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom ma na celu stwierdzenie i zaprzestanie zachowania państwa członkowskiego stanowiącego naruszenia prawa Unii. A zatem uważa on, że należy zbadać relację umowy o arbitraż i spornego wyroku sądu polubownego z prawem Unii oraz zweryfikować, czy są one wiążące dla Unii.

W tym względzie podniósł on, że Unia jest związana prawem międzynarodowym w ściśle określonych przypadkach, to jest umowami międzynarodowymi, które zawarła zgodnie z postanowieniami traktatów, umowami międzynarodowymi, na podstawie których przejęła kompetencje wykonywane uprzednio przez państwa członkowskie oraz normami zwyczajowymi prawa międzynarodowego, gdy wykonuje ona swoje kompetencje. Umowy międzynarodowe, które nie należą do tych przypadków, nie stanowią aktów prawa Unii ani nie są dla niej wiążące. Opierając się na orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości, rzecznik generalny przypomniał, że terytorialny zakres stosowania traktatów wynika z obiektywnych okoliczności ustalonych uprzednio przez państwa członkowskie, które to okoliczności są niezależne od Unii. W związku z tym zajął on stanowisko, że **ustalenie terytorium krajowego nie wchodzi w zakres kompetencji Unii, a tym samym Trybunału Sprawiedliwości.**

Rzecznik generalny zbadał następnie wnioski Słowenii. W odniesieniu do relacji między umową o arbitraż i wyrokiem sądu polubownego z jednej strony a prawem Unii z drugiej strony stwierdził, że nie odpowiada ona żadnej z przytoczonych hipotez, w których Unia jest związana prawem międzynarodowym.

W odniesieniu do zarzucanego naruszenia zasady państwa prawnego i zasady lojalnej współpracy rzecznik generalny uznał, że problematyka ta ma jedynie charakter uboczny w stosunku do kwestii wytyczenia granic lądowej i morskiej między obu zainteresowanymi państwami członkowskimi oraz że w związku z tym Trybunał nie jest właściwy do rozpoznania tych zarzutów. Ponadto rzecznik generalny wskazał, że zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości zasada lojalnej współpracy stanowi samodzielną podstawę zobowiązań w przypadkach, w których Unia jest stroną umowy mieszanej albo w sytuacji, gdy są wykonywane zobowiązania wynikające z traktatów Unii. Tymczasem zarzucane zachowanie nie jest objęte żadną z tych dwóch hipotez.

W odniesieniu do domniemanych uchybień zobowiązaniom związanym ze wspólną polityką rybołówstwa, z kontrolą granic i z planowaniem przestrzennym obszarów morskich rzecznik generalny zauważył, że Słowenia opiera się na założeniu, zgodnie z którym granica została ustalona wyrokiem sądu polubownego. Podkreślił on jednak, że wyrok ten nie został wykonany w stosunkach między dwoma zainteresowanymi państwami członkowskimi. Wyciągnął on stąd wniosek, że z punktu widzenia prawa Unii granica między tymi dwoma państwami członkowskimi nie została ustalona. Rzecznik generalny wywiódł z tego, że Słowenia zmierza tym samym w sposób pośredni do wykonania wyroku sądu polubownego, co nie należy do zakresu kompetencji Unii.

Rzecznik generalny doszedł do wniosku, że **domniemane uchybienia prawu Unii mają uboczny charakter w stosunku do kwestii ustalenia granicy między Chorwacją i Słowenią. Takie ustalenie stanowi jednak z samej swej istoty zagadnienie z zakresu prawa międzynarodowego publicznego, w odniesieniu do którego Trybunał nie jest właściwy.**

UWAGA: Skarga o stwierdzenie uchybienia państwa członkowskiego jest kierowana przeciwko państwu członkowskiemu, które uchybiło zobowiązaniom wynikającym z prawa Unii, przez Komisję lub inne państwo członkowskie. Jeżeli Trybunał Sprawiedliwości stwierdzi uchybienie, państwo, którego to dotyczy, powinno jak najszybciej zastosować się do wyroku.

Jeżeli Komisja uzna, że państwo członkowskie nie zastosowało się do wyroku, może wnieść nową skargę i domagać się sankcji finansowych. Jednak w sytuacji nieprzekazania Komisji krajowych środków transpozycji dyrektywy Trybunał Sprawiedliwości może, na jej wniosek, nakładać kary pieniężne już na etapie pierwszego wyroku.

UWAGA: Opinia rzecznika generalnego nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości. Zadanie rzeczników generalnych polega na przedkładaniu Trybunałowi, przy zachowaniu całkowitej niezależności, propozycji rozstrzygnięć prawnych w sprawach, które rozpatrują. Sędziowie Trybunału rozpoczynają właśnie obrady w tej sprawie. Wyrok zostanie wydany w terminie późniejszym.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) opinii jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu przedłożenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

Nagranie wideo z ogłoszenia wyroku jest dostępne przez „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 22964106